

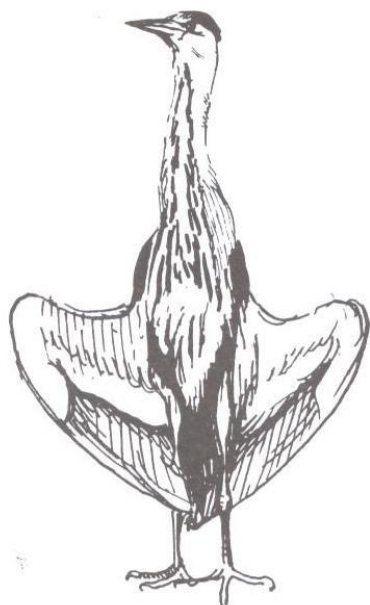
Zonnebaden

Hein Verkade

Wanneer U dit leest ligt U misschien op het strand of in de achtertuin te genieten in de zon.

Noordwijkers weten als geen ander dat zonnebaden een uitermate populaire vrijetijdsbesteding is.

Wellicht wat minder bekend is dat ook dieren graag zonnebaden. Vele soorten van zeer diverse pluimage genieten elk op hun eigen manier van vooral het voorjaarszonnetje.

Bent U in het bezit van een luwe zonnige achtertuin, dan heeft U vast wel eens een Merel of Turkse Tortel 'uitgevloerd' zien liggen. Met hangende vleugels en gespreide staart lijken ze vaak minutenlang 'van de wereld'. Hun houding is veelal liggend op de borst en met de staart naar de zon gericht.

Jaren geleden inventariseerde ik vroeg in het voorjaar de broedvogels op Offem. In de moestuin stonden toen enkele grote sparren. Het februarizonnetje had moeite om door de nevel heen de rijp te doen smelten. Eén spar stond gunstig in de zon en was alweer groen. Er langs lopend stond ik plots als versteend. Op slechts enkele meters lag op ooghoogte een Sperwer te zonnen.

Vleugels en staart wijduit en met de kop opzij leek de vogel dood uit de lucht gevallen. Vertrouwend op de weldadige rust van het landgoed werd ik duidelijk niet verwacht.

De Sperwer bleef rustig liggen in dezelfde houding als de Merel in de tuin. Na een minuut of vijf durfde ik weer wat te bewegen. Zonder dat de

Sperwer ook maar één veer bewoog sloop ik achteruit weg.

Een heel ander houding nemen zonnende Blauwe Reigers aan. Zij staan het liefst met de borst naar de zon en de snavel halfopen. De vleugels zijn dan halfopen als een soort parabool. Met de buitenste handpennen tegen de wijde poten lijkt de houding op een volwassen mens die tot uitdrukking wil brengen dat je 'hem vooral niets kunt maken'. Op de kافت van "de Strandloper" van maart 1999 staat een schitterende foto van René van Rossum van zo'n Blauwe Reiger. Fiets eens op een mooie dag vroeg in het voorjaar naar de Bronsgeest. Het slotje direct ten zuiden van de Sparrelaan is favoriet bij zonnende reigers.

Een 'reigerhouding' is voor Dodaarsjes niet weggelegd. Toch weten zij op geheel eigen wijze de zonnestrallen tot zich te nemen. Afgelopen winter was het zelfs druk met zonnende Dodaarsjes op de vijver van Nieuw-Leeuwenhorst. Begin maart lagen er negen op rij tegenover het kijkscherm in de luwte. Dobberend op het water zitten zij met hun donskontje breeduit richting de zon. Zij weten zich zo op te blazen dat je de rest van het vogeltje niet meer ziet. Soms wordt het gebeuren onderbroken voor een duik in het water, alsof ze even willen afkoelen.

Ook zoogdieren zonnen maar wat graag. Alweer 25 jaar geleden was ik getuige van een bijzonder voorval. Over een duintop stuitte ik op een familie Bunzing. Een ouderdier en drie kleintjes genoten van het ochtendzonnetje op een zuidoosthelling. De jongen lagen voor pampus met de ouder

wakend ernaast. Deze had mij het eerst in de gaten. Vervolgens nam hij of zij de jongen één voor één in de bek en bracht ze verderop naar een veiliger plek.

Terug in Offem is het alweer wat later in het seizoen. Het gras staat hoog in de paardenwei. Een jonge Vos loopt in mijn richting. Doordat ik al een tijdje aan de rand van het bos zit word ik niet opgemerkt. Vlak voor mij ligt een platgewaaid stukje gras. Een uitgelezen stek om eens van de zon te genieten. De Vos gaat als een jonge hond op zijn zij liggen en gaapt een paar keer. Enkele malen lijkt hij onraad te bemerken. Hij spitst zijn oren en alleen zijn kop komt omhoog. Loos alarm. De laatste zonaanbidder die de revue passeert komt uit een onverwachte hoek. Het is 28 maart 1999, windstil weer en helder. Over zee trekken de eerste Visdief en Grote Stern langs op weg naar noordelijke streken. De spiegelgladde zee wordt slechts doorbroken door een Bruinvis. Minutenlang drijft het dier met de rugvin en een deel van rug boven water op dezelfde plek. Dan zwemt hij een

stukje verder om vervolgens weer roerloos rond te drijven. Ruim een half uur lang verblijft de Bruinvis voor de zeetrekhut. Het dier jaagt niet en lijkt gewoon te genieten van het mooie voorjaarsweer.

Thuisgekomen toch maar even een kenner op dit gebied gebeld. Kees Camphuysen bevestigt mijn vermoeden: bij mooi weer gaan Bruinvissen graag zonnebaden..... Dit verschijnsel wordt midden op zee regelmatig waargenomen; vanaf de kust aanzienlijk minder vaak.

Werp dus voortaan bij een bezoek aan het strand ook eens een blik over zee; wie weet ziet U nog eens een heel andere zonnebader dan de vertrouwde badgast. Bruinvissen worden gelukkig weer steeds vaker waargenomen.

OUD NIEUWS

Kees Verweij

De meesten van ons bezoeken meermalen het prachtige duingebied van de Gemeentewaterleidingen Amsterdam. Ondanks het vrij ongerepte karakter kunnen we toch duidelijk zien, dat het duin niet alleen voor wandelen en recreëren bestemd is, maar ook voor de waterwinning.

Over deze waterwinning zijn reeds enkele publicaties verschenen, maar het is toch aardig eens in oorspronkelijk materiaal "te duiken".

Daar leest men soms dingen, die toch heel typerend zijn voor de houding t.o.v. natuur- en cultuurbelangen in het verleden.

Zo ben ik eens gedoken in het "Rapport der Commissie van Onderzoek inzake de duinwaterleiding van Amsterdam" uit 1891.

Al geruime tijd kon de Duinwaterleidingmaatschappij niet voldoen aan de eis voldoende drinkwater te leveren aan de inwoners van Amsterdam. Door de sterke groei van Amsterdam werd de vraag naar drinkwater steeds groter en wel zodanig, dat men met de bestaande voorzieningen niet meer aan de vraag kon voldoen.

Vandaar dit rapport, waarin een sterke uitbreiding van winkanalen en drainage werd bepleit.

Aan een verlaging van de waterspiegel in het gebied van de geplande uitbreiding viel niet te ontkomen, maar in tegenstelling tot het huidige beleid, zag men in een verlaging van het grondwaterpeil zelfs een voordeel voor de houtproductie.

Verder vond er in die tijd nog veel aardappelteelt in de duinen plaats, maar geweldig ging het niet. Naar het huidige oordeel was dit in belangrijke mate te wijten van het zakken van het grondwaterpeil als gevolg van de waterwinning. De Commissie van Onderzoek was echter van oordeel, dat de aardappeltelers dit voor een groot deel aan zichzelf te danken hadden door verwaarlozing van de grond, het te weinig bemesten e.d.

Uit het genoemde rapport zijn ter illustratie enkele passages hierbij afgedrukt.